

Tribuna Nouă

* REDACȚIA ȘI *
ADMINISTRAȚIA
Bulev. Regina Maria Nr.
12. Tipografia „Aradul”

INSERȚII
se primesc după tarif la
Administrația ziarului
și la toate agențiile de
publicitate.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL

DIRECTOR: ION MONTANI.

2 Lei ex.

Lei ex.

Scritorii călători

Părerii libere

Arad, 19 Dec.

scriitori, care a trecut și pe zilele trecute, ca un stol de păsări întârziate, se va fi alinat de aurii săraci ai turnului literar în care s'a avântat cu atâtea iluzii. Timpul s'a făcut acum, după ce putem nici ajuta nici strica, câteva de altă natură decât cele întipărgite pe plăcile caterincelor coterreporterilor de pretutindenea. Statările le vom face în legătură cu lipsa de interes, ce a dovedit că ocazie lumea noastră aradână reprezentanții sacerdotali ai genului. Acest Arad al nostru, denigrat ori ca o Siberie sufletească, acest Arad, fragment de Sahara, Oceanie, a rămas, în adevăr, refractar, în fața fețelor literare atât de cari ne-au venit și în acest an în unei generosități bugetare, dar mai în numele unei sentimentalități constituite în obicei.

Da, era odată — și ce departe este azi acest odată — imperios necesar un asemenea turneu de propagandă. Cine nu-și aduce aminte, că tocmai Aradul a serbat în 1911 cu o însuflețire *vijelioasă* pe reprezentanții scriitorilor români. Atunci a fost atunci. Încheierile s'a făcut singur oricând.

Delavrancea, Vlahuță, Coșbuc au murit fără să fi cunoscut fetele unui turneu. Marii autori literari ai altor neamuri trăiesc și vor trăi fără ele. Numai noi facem sentimentalism searbăd și viclenimuri bizare, cu valorile noastre, cari ar trebui să rămână acoperite de discreție și tăcere și adorate cu ritualul distincției spirituale.

Se pune, însă, atât de des în vremile noastre chestiunea unei asistențe bugetare pentru scriitori, revistele noastre sunt atât de afectate de soluțiile varii ale scriitorilor, încât nu e de mirare, cum miniștrii din toate guvernele trebuie să cedeze stăruitorului cor de plângărești și să dea drum robinetului de aur. Arena literaturii noastre seamănă azi cu o arena de luptă, răsar atâtea „valori” concentrate în câteva grupări de admirații mutuale, încât lumea mai intelectuală începe să piardă cultul tradițional pentru „gintea iritabilă a profeților” de azi. Prin reviste se plimbă poezi cu labe răscuțite și neghioabe, în zăre trepădă „scriitorii” scărtațind din obloanele tuturor coloanelor. Se aud contestări mănioase spre tabăra parilor intelectuali, cari ar fi să fie ziaristi, în vreme ce aceste nenorocite ființe acele piaptănă și perie zilnic pe scâmoșii închinători de rit nou ai bătrânelor și sfintelor altare de lege veche.

Iată cum din coada acestor rânduri se desface însăși marea problemă a sănătății literare din vremea noastră. Această problemă, prin chiar evocarea ei, dă oricărui sugător intuiția justă a cauzelor pentru cari turnurile scriitorilor trebuie deocamdată scoase din strategia propagandei culturale.

Ikaros.

Tratative comerciale cu Japonia

Guvernul japonez a propus guvernului nostru încheierea unei convenții economice pe baza clauzei națiunii celei mai favorizate.

În acest scop, s'a ținut o conferință la ministerul de finanțe la care a luat parte d-ii: Dem. Gheorghiu, secretar general al ministerului de finanțe, Filodor secretar general la ministerul de externe, Iacovache, ministrul plenipotențiar și Buescu, directorul vămilor.

Comisiunea a studiat cu deamănăntul această propunere, întocmind un raport, care va fi înaintat d-ului ministru Vintilă Brătianu și în urmă, delegațiunii economice a guvernului pentru a decide.

Intre Ibanez și Don Alfonso

Arad, 19 Dec.

După știri sosite din Madrid, Consiliul de război din capitala Spaniei a intentat proces marelui scriitor spaniol Blasco Ibanez pentru gravele insulte aduse de acesta Regelui Alfonso, într-o carte recent apărută la Paris.

Marele vagabond Blasco Ibanez trăiește, de prezent, la Paris, de unde duce o înversunată campanie împotriva actualului regim spaniol și împotriva lui Don Alfonso. Vieța acestui picar spaniol e impletită din neastâmpăr, din mândrie și revoltă permanentă, din uri sălbăticie și din lubri pătimașie.

Acest aragonez cu fruntea aspră e la început, un copil nedisciplinat, bătaș și visător. La Universitate e numit: pasere prevestitoare de furtuni. E rebel din fire. La șaseprezece ani ajunge la Madrid, face politică și literatură, se coboară între muncitori și latre cei săraci, bate căruciumile cu pelerina dată peste față. Pentru cheful lui ce le face l-și lasă amanet hainele. În cele din urmă disordinele de tot felul îl aruncă, într-o zi, în pușcărie, de unde e trimis acasă la Valenza, unde își continuă studiile la facultatea de drept.

Vieța lui abia începe. La parte apoi la o conspirație, scapă, se refugiază la Paris, revoltă Cartierul Latin, se reîntoarce în Spania, infirmăză un ziar, se bate în duel, e aruncat în temniță, scapă repede, ajunge deputat. Imunitatea parlamentară — sănătoasă pentru foarte mulți — nu-i putea conveni acestui mare aventurier.

Își dă demisia repede și în lumea n'cap. După ce cutreără Europa, pleacă în America de Sud. Ține conferințe foarte gustate prin orașele sud-americane: nouă luni de-a rândul nu face altceva decât vorbește. — În curând vieța de conferențiar îl plictisește și iată-l de odată — colom.

După două încercări, se ruinează. Se întoarce în Europa. Începe războiul mondial, în timpul căruia, din primele zile încă, Blasco Ibanez își pune sufletul și aprinsu-l condeie în serviciul Aliților.

Terminat războiul, Ibanez, pe-o corabie, face ocolul pământului.

Mai avea nevoie de vre-o încercare? Premiul Nobel i-l răpește polonezul Reymont, unul care și-a scris opera capitală cu condeiul înmuit în sufletul țărânelor polone.

Blasco Ibanez va fi judecat, în curând, de către Consiliul de război din Madrid pentru insulte aduse regelui Don Alfonso. Un nou, mic episod în viața atât de bogată a acestui gloriu spaniol. Va fi o mică umbră care trece peste o exuberantă și vastă câmpie plină de toate belșugurile.

Concedii ministeriale

D. Al. Constantinescu, ministrul agriculturii pleacă Sâmbătă 20 Decembrie la Abbazia, unde va rămâne până la sfârșitul vacanței parlamentare.

Cu același prilej d-va se va duce la începutul lunii ianuarie la Roma și Paris.

NOTE

Protestul unui orb

Sub acest titlu, cunoscutul scriitor Nichifor Crainic scrie la „Cuvântul” următoarele juste constatări la cari iscălim și noi:

E protestul d-ului Sever Dan, deputat al partidului național, făcut în Camera contra unei măsuri școlare pe care nu mi am închipuit că există om normal s'o combată. A protestat, d. Sever Dan. A cerut să nu se mai trimită copii din vechiul regat la școlile ardelenesti fiindcă nu mai rămâne loc pentru fiii ardelenilor. I s'a părut d-ului deputat, probabil, că e o invazie de dincoace dincolo cu tendințe de acanare a învățăturii pentru tineretul din țara veche, cu excluderea dela binefacerile luminii a fragedelor odrasle din Ardeal. De fapt e cu totul altceva, pe care ministerul instrucției l-a lămurit. E vorba de un schimb sistematic ce se face, trecându-se ardeleni în școlile din țara veche și viceversa. Numărul elevilor trecuți de aici peste munte e înfim în raport cu numărul elevilor ardeleni trecuți dincoace. Oricine poate constata cu satisfacție că, d. C. Angelescu, ministrul școlilor, a nimerit-o bine cu această măsură. Ea tinde la unificarea sufletească. Micul ardelen crescut dincoace va absorbi în ființa lui morală un mediu nou care-i va deveni familiar. Pentru el țara veche nu va mai fi un domeniu necunoscut cum e azi pentru cei mai mulți ardeleni cari n'au avut prilejul s'o cunoască.

Acum doi-trei ani însuși d. Iuliu Maniu abia descoperea Moldova și Iașul, unde se zice că a rămas plăcut impresionat văzând că este acolo și o Universitate care are chiar o bibliotecă. Învațat aici, ardelenul de mâine va ști că sub spuma politică, e stratificată în această țară o cultură mai adâncă, împietrită în monumente mărețe ce arată altfel decât cele din Ardeal și sunt din temelie până în vârf operă curat românească. Și țărâra acela va răde mâine cu hohot când i-se va vorbi despre „elementul țigănos” al vechiului regat. Tot astfel, liceanul ori normalistul trimis de aici în Ardeal va descoperi acolo un viguros popor ardelenesc care arată altfel decât d. Sever Dan budoardă și altfel judecă decât dânsul. I se vor descoperi acolo mărețe monumente în stilul culturii occidentale, deosebite de stilul țării vechi, și va înțelege că, oricât de frumoase, ele nu reflectă geniul românesc. Va înțelege că geniul românesc a fost siluit acolo să rămână în satele așezate gospodărește și că expansiunea lui a fost imbrâncită la marginea orașului străin, cu dușmănie. Și acele mândre sate lui îi vor rămâne în inimă pentru totdeauna.

Și generația care va crește astfel va fi într-adevăr generația fericită a României-Mari.

Dar d. Sever Dan protestează, fiindcă d. Sever Dan nu vede.

Românii din Jugoslavia

— După datele cunoscute de d. ministru Alex. Lapedatu. —

Arad, 19 Dec.

Unul din cei mai adânci cunosători ai istoriei Ardealului desrobii și ai vieții politice și sociale din țările cu cari ne mărginim la hotarul apusean al țării este d. Alex. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor. D-va a ținut să împărtășească și publicului, în cadrul conferințelor Universității libere din București, cunoștințele și amănunțele ce le are asupra românilor așezați în Jugoslavia. D. Lapedatu ne dă noui și interesante amănunte asupra vieții românești din Serbia, demne de ținut în seamă spre a judeca situația din statul vecin și spre a regula raporturile noastre cu vecinii jugoslavi.

Chestiunea aceasta — spune d. Lapedatu — e mult mai vastă ca în aparență. Ea se poate împărți în trei: Români din Banatul sârbesc cei dintre râurile Morava și Timoc și români din Serbia veche și Macedonia. De data asta d. ministru Lapedatu a vorbit numai despre românii dintre Morava și Timoc.

Numărul românilor din Serbia veche era foarte important. Ei ocupau o suprafață de 12.000 km p. ceea ce reprezenta cam a 6-a

parte din teritoriul vechiului regat sârbesc. Pe teritoriul ocupat de ei se găseau câmpii admirabile pentru cultura grânelor, coaste pentru vii, păduri întinse, mine de cărbuni, cupru, fier, marmură și ape minerale.

În județele Craina și Pojarevac populația este aproape românească în celelalte e mai amestecată însă tot în majorități. În trecut populația românească se întindea mai mult în Serbia.

Origina populației românești în Serbia e foarte veche. Ea începe cu cucerirea de către legiunile romane a bazinului Dunării. După așezarea slavilor în aceste părți populația romanică a rezistat slavizării. Ea a fost apoi improspătată mereu cu emigrările românilor din Banat și Oltenia. Documentele sârbești dovedesc aceasta neîndoișos.

De altfel, s'aune distinsul conferențiar, toți călătorii străini cari au trecut prin Serbia și au scris despre ea toți pomenesc despre elementul românesc.

Câți români sunt în Serbia? După statisticile sârbești în 1846 erau în

FOILETON

BUCURIA PĂRINȚILOR

Am intrat și eu întâmplător în crâșmă, ca să cumpăr un lucru de nimica. Deși era loc de dimineață, Neamțul era beat bine și înclădit de vârsă foc pe gură. Cum sta clătănându-se lângă teighea, îi picura vinul din pahar, din pricina gesturilor lui împănate. Cățiva de pe la mese, îl zădărau care din cotro, ca să l'afățe la vorbă. Dar Neamțul dăz și șos, nu rămânea dator nimănui și se întorcea de toate părțile cu răs-unsul și poticnirea, înfuriindu-se și împăcându-se singur cu vorba:

— Eu Ungur, zici tu la mine?

Întraseam în crâșmă tocmai asupra acestei încercări. Neamțul avea o privire fulgerătoare și'n tremurul degetelor dela mâini, se vedea poța de-a strânge și zugrăma.

În apărerea oșilor, cari luptau cu înfumurarea painii și a beției, se vedea toată ura și revolta lui contra unei insulte ce i se aruncase pe nedrept.

— Tu zici la mine Ungur, pentru că eu vorbesc și ungurește?... La mine nu-i nimic ungur și deci stii căci este un picătur de sânge ungurește...

Și aici Neamțul mănios și încruntat, lasă paharul și-și sufică cu pornire măneca până sus, bătându-se în mușchii și continuând a amenința din cap:

— „Eu tai pâna la mine, se scurge...”

singe pe gunoi... La mine Fischer chiamă și Fischer nu ești Ungur.

Neamțul rămase un moment cu capul în jos și se clătina așa pe picioare, reluându-și paharul, în care nu mai rămăsese vin decât de un deget, din cauza mișcărilor lui de revoltă.

După un timp de pirotre pe loc, se luminează de un surâs venit ca de departe și ridică capul, uitându-se pe la cei de pe la mese, dator parcă să dea o explicațiune:

— Tata meu ai stat la Budapesta, când eu erai copil... El pus la mine profesor, învățat ungurește... și dacă stie și... multe limba și... cap ista fost prost că n'am învățat și franțuzește, cum vrut tata...

Și Neamțul se lovește singur cu pumnul în frunte.

— Tata pus la mine profesor, că tata fost mecanic învățat cum inginer, și era șef acolo la o atelier...

El atâta băia avut, pe mine...

Neamțul se bătea în piept cu mândrie și privea efectul pe la mese, pe rând, cu ochii lui spalăciți și grozavi, moțând într-o pe picioare. După această revizie, s'a răde iar cu țigăla și mândria:

— Neamț stie să crește copii... Tata meu crescut pe mine bine...

Și aici Neamțul se pune și-și istoric...

începutul vieții, cu toate înlesnirile de trai și grija dela părinți. Din înșingmeala lui stricată și înodată, am înțeles că el a rămas curând fără mamă și că tată sau a luat pentru dânsul o bonă. Dimineața mănca cafea cu l-pte și pâine cu unt. Îl purta cu haine de catifea și nu putea face un pas fără supraveghere...

Mai târziu, când a ajuns de școală, mărișor, i a luat tot felul de profesori, dar el nu s'a dat la cart, căci nu i-a plăcut să învețe. Dacă a văzut tată-su asta, s'a gândit să-l facă meconic, ca și el și l'a dus la atelier unde era dânsul șef.

În timpul povestirii, Fischer se'ntrepuca cu amintiri și de din cap:

— N-amți știe crește copiii...

Odată când s'a crezut el mai în culmea succesului, câștigând încrederea celorlalți pentru educațiunea nemțească, deodată tresare, ca de-o amintire notăritoare:

— Stai, să ved li judecat la tata: — Eu erai atunci în atelier sub un mai mic decât tata. Acela îmi arăta, d-ai eu mă uitam la altă parte. Odată s'a înfuriat pe mine și mi-a dat un pumn... Eu plânș și mă duce la tata... Tata ascultat la mine tot și apoi întrebă la ce obraz dat palm. Eu plă și și întore față, aret...

atunci faci harști un altm la alt obraz, uită la mine surdat: — Du-te nap luereze, acobuște mai mare la tine, n'are... E-ce zic...

Și Neamțul se pune și-și istoric...

Mica publicitate

SE CAUTĂ o dactilografă, perfectă în limba română, cu un salariu bun. Adresa la Administrație.

DE VÂNZARE o casă mare cu mai multe încălziri, 4 camere goale la dispoziție, un covor pentru prânzitor. Agenturi și agenți nu se iau în considerare. Adresa: Strada Nicu Filipescu (fost Florian) Nr. 9, parter, la stânga. (452)

Articole de modă bărbătească mai ieftin le puteți procura în prăvălia lui **Dimitrie Manea** Arad, Strada Meșianu. — Magazia permanentă de pălării, albituri și cravate bărbătești. (287)

ESTE CEL MAI BUN DESINFECTANT!!

De vânzare mai multe terenuri de case în Micăla-Nouă, în locurile cele mai frumoase cu prețuri avantajoase. Adresa: (258)

MUNTEAN,

Arad, Str. Brancovici (f. Lazar Vilmos) Nr. 2.

este cunoscut de lumea științifică ca cel mai bun și cel mai perfect și mai ieftin

desinfecant.

Distruge toate bacteriile, nu este caustic, nu este otrăvitor. — Transparent ca cristalin, inodor la orice miros neplăcut și este un bun profilactic contra bolilor venerice. — **SALANUL** se găsește în toate farmaciile și în drogeriile în sticle de 100, 250, 500 și 1000 grm. — Toate informațiile și toate tipăriturile se pot căpăta la:

Direcțiunea Uzinelor de produse Chimice

„SALAN”

„TIMIȘOARA, ”

II, Piața Badea Cârțan 2.
Telefon 18-84. Teleg.: SALAN, Timișoara
(Mosse 7034) (196)

Nr. 107/1924. Ex. jud. reg. Chișineu.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul executor aduce la cunoștință generală, că în cauza lui Codrean Avacum repr. prin Dr. Lazar Alexandru contra lui Ierican Todor pentru 6600 Lei și acc. în urma deciziei judecătorești de ocol din Chișineu sub Nr. 3210/1624, măscurile pe cale executivă de esc. la 30 Septembrie cuprinse și în preț 14.000 Lei evaluate, anume porci grași, porumbei se vind prin licitație publică, care se va ține în Siciu, la 31 Decembrie 1924 la orele 11 a. m.
Chișineu, la 17 Decembrie 1924.
(455) Ex. jud. reg.: (ss) BALASSA.

Sunt curios!

Foarte curios!

Că de unde veți cumpăra cadourile pentru

Moș Crăciun?

Ști bine că cele mai frumoase obiecte de Parfumerie să a găsească cu preț foarte redus la

Drogueria „Șarpele”

unde tot cumpărătorul să bucură gratis de un pachet de noroc, care conține cer mai frumoasă obiecte.

Cerți și i rebați dela cine s'a bucurat!

Mașini de cusut

SCHWARTZ

in mare, mare asortiment de becuri, precum și tot felul de articole electrice cu prețuri foarte mici, convenabile se pot procura la mic, Arad, Strada Brancoviciu (Lazar Vilmos) Nr. 5.

MINISTERUL JUSTIȚIEI

Comisiunea pentru acordarea Naționalității.

— 00 —

Conform art. 22 din legea privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române, se publică următoarea cerere de naturalizare, spre știința acelor cari ar voi să facă vre-o întâmpinare, potrivit dispozițiilor art. 23 din zisa lege:

Domnule Ministru,

Subsemnatul Seebauer Eremia domiciliat în Arad, Calea Aurel Vlaicu No. 18—32, respectos Vă rog să bine voiti ca pe baza actelor aci anexate, și în conformitate cu legea pentru dobândirea și pierderea naționalității române, Art. 7, să mi accordați încetăținirea prin naturalizare, pentru susținerea cererii mele decum alăturatele acte:

1) Declarația de renunțare la supusenă maghiară, autentificată la notarul public sub No. 809/724.

2) 5 (cinci) extrase de naștere ale copiilor, că sunt născuți în Baia-Mare.

3) Certificat de bună purtare, eliberat de Prefectura Poliției Arad sub No. 12567/924.

4) Certificatul No. 4139/924 doveditor că din anul 1911, până la 1921 am fost locuitor al orașului Baia-Mare.

6) Declarația firmei Desideriu Kardos, că sunt în serviciul ei și am asigurată existența.

6) Ziarul Tribuna Noua No. 150 din 20 Decembrie a. c., în care și am publicat prezenta.

7) Una recipisă despre achitarea taxei pentru publicarea prezentei în Monitorul Oficial.

În speranța unei rezolvări favorabile primii Vă rog Domnule Ministru asigurarea celui mai profund respect
Arad, la 17 Decembrie 1924.

(456)

Cu profund respect:

EREMIA SEEBAUER.

Cale Ferate Române

Nr. 13371/1924 M.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința amatorilor că pentru construirea unui chiosc — bufet și darea lui în exploatare — în stația labanită se va ține licitație publică la Direcțiunea V. Regională C. F. R. Arad—Timișoara în clădirea administrației din Piața Asanesti No. 14, camera No. 8, Etaj I, ziua de

12 Ianuarie 1925 la ora 10 a. m.

Acest chiosc — bufet se va construi după tipul dat de serviciul L. Regional și va servi pentru vânzarea de alimente, fructe — zaharicale și bauturi răcoritoare.

Durata concesiunii va fi de 2 ani după care chioscul va trece în proprietatea C. F. R.

Ofertele timbrate închise în plic sigilat se vor trimite sau depune personal la adresa specificată mai sus până în ziua de licitație și înainte de ora fixată însoțite de recipisă de plata garanției de 10% din suma oferită, plătită la orice Administrație Financiară pe numele Direcției V. Regională C. F. R. cu mențiunea pe plic „Oferta pentru construirea unui chiosc bufet în stația labanită, licitația din 12 Ianuarie 1925.”

Orae lămuriri în această privință se pot obține dela Biroul M. 5, camera 5, parter în ori ce zi de lucru între orele 11—13 la Timișoara.

Timișoara 13 Decembrie 1924.

C. F. R.

Direcțiunea V. Regională

(459)

Arad—Timișoara.

MINISTERUL JUSTIȚIEI

Comisiunea de Naturalizări.

— 00 —

Conform art. 22 din legea privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române, se publică următoarea cerere de naturalizare, spre știința acelor cari ar voi să facă vre-o întâmpinare, potrivit dispozițiilor art. 23 din zisa lege:

Domnule Președinte,

Subsemnatul Carol Ehrlich de profesiune funcționar comercial, domiciliat în Arad, Strada Mocioni No. 18, Vă rog respectuos să bine voiti a dispune să se îndeplinească formalitățile cerute de lege pentru a fi recunoscut ca cetățean român, cu dispensă de stagiul.

În acest scop anexez douăsprezece acte. (ss) CAROL EHRICH. (461)

Insertii se primesc la Administrația ziarului.

Serbia 97.000 români 10 la sută din totalul populației vechi Serbiei.

În 1859 numărul lor a crescut la 123.000; în 1884 s'a ridicat la 150.000 iar în 1900 statistica arată numai 120.000 mii. Statistica trebuie să fie parțială deoarece în aceeași perioadă (1884—1900) populația sârbească a crescut cu 260.000 de oameni; cum a putut deci să scadă populația românească când e tot așa de prolifică ca și cea sârbească.

E de remarcat faptul că românii veniți din nordul Dunării din părțile muntoase sau așezat în Serbia tot în părțile muntoase și cei veniți dela câmpie s'au așezat tot la șes.

Românii așezați în Serbia și-au păstrat, în afară de fizică, limba, portul și obiceiurile.

Conferențiarul a dovedit și cu afirmațiile străinilor existența românilor în mase compacte pe teritoriul Serbiei. Astfel d-sa citează pe d. Iosif Szabo, fost președinte al societății ungare de geografie care afirmă că la 1872 erau 175.000 români la

1.300.000 sârbi. Szabo afirmă că românii din Serbia sunt în număr mai mare ca bulgarii și că ei sunt așezați acolo înaintea sârbilor. Sunt localități întregi unde românii nu vorbesc și nu știu alta limbă decât cea maternă. Aceasta o afirmă și ziarul Vistotul ce apărea pe vremuri la Belgrad că mai multe procese deferite curților de justiție n'au putut fi judecate în localitățile locuite de români fiindcă nu știa nimeni sârbește și legea nu permitea judecata decât în limba sârbească.

Deasemenea, spune d. ministru Lapedatu, și etnograful sârb Georgevici recunoaște că românii sunt foarte numeroși în Serbia că vorbesc numai românește și că au o mare putere de romanizare. Și ca parte anecdotică d. Georgevici spune că la înmormântări românii pun un lă în coșciug ca și după moarte să aibă cu ce să apără de sârbi.

Interesanta conferință a distinsului academician d. ministru Lapedatu a fost ilustrată cu proiecții luminoase compuse din hărți etnografice, vederi și tipuri din locurile locuite de români în Jugoslavia.

VIAȚA POLITICĂ.

Intrunirea publică din comuna Măasca

Organizația partidului național liberal din plasa Chișineu, în frunte cu d. Dumitru Boar și dr. Alexandru Lazăr, președintele și vice-președintele acestei organizații, au convocat a doua întrunire publică din seria începută, de astădată în comuna Măasca.

A participat un mare număr de țărani, mare parte din comunele învecinate. Sala era înmăgăduită pentru numeroasa asistență. Preotul Pinter, solicitat de către fruntașii partidului, a prezidat întrunirea deschizând o printre recomandare adresată asistenței de a da atențiune cuvântărilor.

Președintele a trecut apoi cuvântul dlui dr. Alex. Lazăr, care a început arătând că scopul acestei întruniri este ca, fruntașii organizației să vină în mijlocul poporului spre a-l îndruma și a-l pune în curent cu chestiunile mari politice care framântă astăzi țara, din cauza unor oameni cari pun interesele lor personale mai presus de interesele țării și cari, pentru a putea ajunge să pună mâna pe putere, pun în circulație fel de fel de svauri calomnioase.

Oratorul arată apoi că înd. meul poruncitor al ceasului de față este solidaritatea între toți fiii patriei pentru consolidarea țării întregite cu atâtea sângeroase sacrificii. Ardelenii în special trebuie să se afile în fruntea mișcării de solidarizare fiindcă ei cunosc toată tristea și toate amarăciunile unei stăpâniri străine.

Oratorul explică apoi mulțimii cauzele dușmăniei împotriva țării noastre și arată că sunt acei dușmani, și din interior și de peste hotare. Arată origina comploturilor cari se descoperă zilnic în diferite părți ale țării și cum, cu ajutorul boșevismului moscovit dușmanii vecini caută să ne nimicească. Ba, mai mult, ei găsesc sprijin și la unii din frații noștri rădăciți cari trăiesc în mijlocul nostru și se chiamă că fac politică românească (Protestări. Strigăte: Jos cu ei!)

Oratorul critică aspru pe unii ardeleni ce ponegreșc pe românii din vechiul regat, pe când tocmă noi ardelenii trebuie să le fim recunoscători că ne-a red t, cu sacrificiul sângelui lor, libertatea după care am plâns timp de o mie de ani de asuprire. Vechiul regat trebuie să fie pamântul nostru sfânt, căci fără intervenția lui noi n'am fi astăzi ceea ce suntem. Împotriva criticilor ce se aduc vechiului regat oratorul opune, cu căldură și elocvență, o expunere în care arată importanța instituțiilor de acolo.

Oratorul scoate în evidență calitățile de om politic european ale actualului prim-mi-

nistru, d. Ion I. C. Brătianu (Strigăte: Să trăiască!)

Arată apoi însușirile de comandant de armată pe care războiul le-a scos într-o strălucită evidență ale d. general Văitoianu. Arată deasemenea marile realizații de om de stat și de bun organizator de care a dat dovadă d. general Văitoianu în cursul carierei sale politice. (Aclamațiuni. Strigăte: e seful nostru! să-l trăiască Dumnezeu!).

Oratorul enumeră a oi strălucințele actualului guvern de a menține o dinca și de a înfrânți clasele sociale dând fiecareia din ele ceea ce merită. Termină făcând un scurt istoric al partidului liberal, arătând faptele mari pentru cari țara trebuie să-i fie recunoscătoare.

Oratorul termină arătând că, în împrejurările actuale, singurul partid în stare de a ține frânele puterii este partidul liberal. (Strigăte de: Trăiască conducătorii țării!)

Președintele dă apoi cuvântul dlui dr. Ion Codrean care arată că rostul acestei întruniri este ca membrii partidului să iea contact între ei spre a se sfătui asupra nevoilor obștești.

Sfătuieste pe cei de față să nu dea crezare politicianilor mincinoși cari promise câte în lună și în soare fără gândul de a se ține de cuvânt și le arată că trebuie să-și pună încrederea numai în partidul național liberal, singurul partid sănătos și puternic care a înfăptuit și România Mare și care a înzestrat țara cu legile cele mai democratice.

În ce privește partidul național oratorul arată că, în adevăr, el a avut la început încrederea ardelenilor și chiar a vechiului regat, dar că a fost s-l în scurtă vreme și părăsescă puterea din cauza nepriceperii de care a dat dovadă. Svărcolile lor de azi au un singur rost: acela de a dovedi și neputința lor de a pricepe interesele adevărate și mari ale țării. Cine acordă încredere acestui partid înseamnă că se declară împotriva patriei sale. Cei cărora le-ar cere cândva voturile oamenilor acestui partid, trebuie să i gonescă cu rușine.

Oratorul termină arătând jertfele și dragostea pe care a arătat o întotdeauna vechiul regat ardelenilor și recomandând acestora din urmă să iubească pe regătenii cari sunt ponegriți din interese murdare de partid. (Aplauze prelungite).

Cel din urmă la cuvântul d. Dimitrie Boar, președintele organizației din plasa Chișineu, care arată în accente convingă-

toare, că o țară nu poate ajunge la mare sîră decît prin cultură și zădărnice mîșcări avem b-găti atît de mîri decît putem folosi de ele.

Singurul partid din țară în care avea încredere este partidul național fiindcă el singur a făcut și face totul pe cultura poporului.

D. Boar face și dsa un scurt istoric partidului liberal și al Brătienilor can sufletul acestui partid, arătînd ce principatele române, cum s'a înfăptuit reș și toate fazele prin cari a trecut azi țara românească. Arată meritele lui liberal în toate aceste acte istorice cum lui i se datorește înfăptuirea întreg neamului.

Oratorul aduce apoi însușirile elogiului și viteazului nostru Rege (Aclamațiuni entusiaste și strigăte prelungite: Să iasă!)

Oratorul atrage apoi băgarea de seamă auditorului asupra pericolului pe care-l zintă pentru neam și pentru țară unii meni politici mici la suflet, cari, întorvindu-se cu dușmanii patriei, pun la cale răzminciuni și acuzățiuni nedovedite.

D. Boar arată apoi sătenilor meritele tăgăduite și însușirile de om înțelegător nevoilor obștești ale dlui general Văitoianu, seful partidului național liberal a județului Arad (Aclamațiuni și strigăte: Trăiască!)

Cu toții, într-un gând și o simțire mină oratorul — să arătăm renașterea noastră omului de bine care a avut voiața de a primi conducerea organizației național-liberale din acest județ, căruia adus neprețuite servicii. (Aplauze zăiste.)

În numele participanților s'a trimis o telegramă prin care se exprima dlui neral Văitoianu dragostea și devotamentul tuturor și mulțimea s'a înfrăștat apia cea mai desăvârșită voce bună.

Ministrul de finanțe în străinătate

Întrebat de un ziarist, d. Vintilă tianu, ministrul de finanțe, a făcut următoarea declarațiune asupra apropiației piecări în streinătate:

„Îndată ce trebuirile țării îmi vor dă voi pleca în străinătate spre a explia lica economică a țării mele și rezolu la care am ajuns până astăzi. Voi merge îndeosebi asupra situației reale a populației noastre spre a lămurii complet situa la nătatea în această privință.

Mă voi duce îrrăș la Paris și la Londra, ba chiar în America, însă numai cu scop de a explia situația României și până Nu voi solicita de nicăiri un îmărmeyr ci voi aștepta până când străinătatea cunoaște exact situațiunea reală a țării și truca numai pe baza aceasta putem obține creditele de cari țara are nevoie”.

Noua reformă administrativă

După noua reformă, administrația plasă recapătă titlul de „subprefecție” și se vor mări, așa că acțiunea lor se va tură capătă o escedență mai mare. Tîm-

De astădată postul de director de va trebui să fie titrat.

Prefectului de județ i se cere să nească anumite condițiuni.

odraslelor lor, pregătite și înarmate luptă.

M'am gândit cu milă la tatăl lui Pă cere după, ce-și pierduse soția, în toată nădejdea în singurul lui copil, în educațiunea căruia nu crășase nimic.

Ce crude ironii face soarta cu oamenii! Ori de cîteori îmi mai vine în mint. scena din crăsmă și-l revăd pe Fischer năndu-se pe picioare, cu capul pleat în umăr și cu ochii tulburi, — mi se pare prin gura lui rădea soarta de oameni, când bețivul îngana cu stățiune și inconștiență:

— Nemți știe să crești copii...

La casa celei moarte

Azi tremur mut supt ziduri dărămnat în umbra liliacului uscat: Aici sorb-am chemări înfrigurate Din buzele-i aprinse de păcat...

Aici, în fulgere de-adânci plăceri Ne îngropam în flori și în bețe Când sufletele-n albe primăveri Căltătoreau ascunse-n poezie...

Azi singur eu — cu mintea rădăci Chemănd-o, înspăimăntat — cu ochii Privesc cum doarme casa pustie lăz vântul tipă în ruginite porții

CONST.

INFORMAȚIUNI

Daruri regale

Ministerul Sale Regelui anul acesta a înaintat Ministerului Culturii suma de 70.000 lei ca dar de Crăciun pentru populația sărăciei din România, Banat și Biserabia.

Ministerul a distribuit de Minister al tuturor confesiunilor din România prin șefii lor ierarhici.

Primirea unui ministru plenipotențiar

Regale, a primit cu ceremonialul la Palatul regal din Calea Victoriei, noul ministru al Greciei, M. Collas, care i-a înmănat Suveranului de acreditare.

de față: A. S. R. Principele Carol, regele Tronului, d. I. G. Duca, de externe precum și casa civilă și M. S. Regelui.

Donatțiuni

Prof. dr. Andreescu, profesor universitar, mi-a înmănat, a dăruit trei burse de 100 lei lunar, pentru studenții sărăcioși ai facultății de litere din Cluj.

chip, d-a primit încă o recunoștință, gestul care l-a făcut, dăruind societății de cultură „Craia” ro-

Redacționale

Montani, directorul zărilor noastre, din Capitală.

Personale

plăcere, că prietenul nostru, dl. Butariu din Ghioroc își va celebra în ziua de 28 Februarie a. c. la avea loc în biserică română ort.

Vacanțele de Crăciun pentru autorități

19 Decembrie. Guvernul a hotărât serviciile publice să ia de vacanțe, cu începere de la 24 până la 29 Decembrie.

Repausul de sărbători

poliției din Arad a dat în vedere repausul de sărbători următorilor: la cunoștința publicului următoarele: în ziua de 12.

Decembrie Duminică, prăvăliile pot fi deschise până la ora 12.

Decembrie prăvăliile pot fi deschise până la ora 20. Băcăniile și cârnațăriile până la ora 21. Sunt complete oprite rețelele cinematografice, teatrale, barurilor și muzicele (orchestrele) la cafele și cafenele.

Decembrie, repaus duminical complet, barburii, cari pot fi deschise până la ora 10.

Decembrie 1925 repaus duminical complet, prima zi de Crăciun.

Decembrie Ajunul Bobotezei, oprite rețelele și muzica.

Decembrie repaus duminical idem, ca la Crăciun.

Dela serviciul medical al orașului

stabilindu-se consiliul de igienă a orașului, s-a desăvârșit noul regulament al serviciului medical al orașului. Acest noul regulament va fi aplicat, zilele acestea la oraș, urmând ca după însoțirea să se aplice pe raza orașului Arad.

Moartea unui membru al Curții de apel

la încheierea anului, la locuința sa, în orașul Cluj, a murit, reședința judecătorească din Arad, la ora 10. Moartea l-a ajuns subit, în timpul unei sesiuni de judecată. Moartea a fost cauzată de o boală de inimă. Moartea a fost cauzată de o boală de inimă. Moartea a fost cauzată de o boală de inimă.

Agitații antisemite și la Timișoara.

la orele 10 un grup de 50-60 de oameni, din orașul Timișoara, au scos din cafeneaua „Szarvas” din Timișoara, făcând cafelei pagube în valoare de 100 lei. Comisarul polițienesc Eugen Crăciun, care se afla în fața cafenelei, a fost rănit. Studenții ieșind pe stradă au început să strige: „Sărăcie, sărăcie”. Au fost defilați, cari mai târziu au fost lăsați în libertate, dovădindu-se nevinovăția lor. Agitațiile sunt agitate.

Nimicirea alegerii dela Dej

19 Decembrie. — Ziarul „Adevărul” informează, că guvernul va cere alegerii deputaților să nu se facă alegeri dela Dej, pentru multe motive care s-au săvârșit din partea birourilor electorale.

In atențiunea învățătorilor

Prinim din partea revizoratului școlar: Toți învățătorii, cari au o vechime de 15 ani în învățământ, sunt rugați a aviza revizoratului școlar.

Aviz

„Reuniunea Femeilor Române” din Arad va distribui ajutoare copiilor țărâni de mijloc de la școlile din Arad, Duminecă a. n. la ora 10 în liceul de fete „Ghibă Birta”. Publicul doritor de a asista la distribuția darurilor este invitat pe aceasta cale.

Comitetul.

Greva dela Textile

Greva la fabrica de textile continuă, oprimându-se orice activitate cu începere de la 18 corent.

Dela poliție

Sinucidere

În ziua de 18 Decembrie a. c. a fost găsit spânzurat în camera de lemn tânărul Matiloi spânzurat cu o cârpă neagră, a fost găsit de fratele său cercetările se fac de Circ. VI a cauza nu se cunoaște.

Furturi

A fost înaintat Parchetului individul Cernoviz Grigore autorul unui furt comis în dauna lui Brăniș Petru în valoare de 1000 Lei.

Este cunoscut furtul comis în dauna comerțantului Isidor Gutman din Bul. Regele Ferdinand No. 44 cu care ocazie i-a furat haine gata în valoare de 85000 Lei. În urma cercetărilor făcute în primul rând de Dl. Comisar special Iancu Traian și agentul special Sava Mihail și continuată de Dl. sub-comisar Monda Vasile s'a descoperit că autorii în acest furt sunt indivizii Bogaromi Carol și Kis Iosif primul arestat iar al doilea se află urmărit, iar acel ce a servit de gazdă se numește Schiz Iosif ambii cu actele dresate au fost înaintate Parchetului.

Sotia lui Eisler Eduard a reclamat poliției că i-a furat 2 paltoane unul de bărbat și unul de damă în valoare de 20000 Lei cazul se cercetează de Circ. II-a.

Din județ

Furturi de cereale

În noaptea de 15 Decembrie a. c. indivizii necunoscuți au furat dela locuitorul Craică Aron din comuna Halmagu 150 kilograme de porumb, în valoare de 700 lei.

— În ziua de 15 Decembrie a. c. indivizii necunoscuți au furat dela locuitorul Beriz Carol dela gara Cermei 300 kg. porumb în valoare de 1400 lei.

Incendiu

În ziua de 16 Decembrie a. c. a incendiat casa lui Avram Gheorghe din comuna Mănerău, aducându-i pagube de 3500 lei.

Nenorocire

În ziua de 17 Decembrie a. c. femeia Lăscuță Maria din comuna Monoroșia căzând din podul grajdului după 12 ore a încetat din viață.

Prinderea unor hoți

În noaptea de 11 Decembrie a. c. indivizii Herla Roman și Rodică Teodor din comuna Chereșul au furat, prin efracție, din casa lui Dehelean Ștefan tot dintr-o comună 400 kg. floarea soarelui în valoare de 2600 lei. Încheindu-se actele de dare în judecată, au fost înaintate parchetului Arad.

D. Doumergue la Varșovia

D. Doumergue, președintele republicii franceze va pleca în cursul lunii Februarie, la Varșovia, pentru a întoarce vizita făcută de președintele republicii polone.

O importantă asociație avocătescă

În ziua de 17 Decembrie 1924 a avut loc la treia consfătuire a avocaților din baroul Ilfov, cari sunt pentru sindicalizare. După îndelungate discuții a hotărât formarea unei asociații cu două secții: una a contenciosului și cealaltă a notariatului și lucrărilor administrative. S'au votat statutele asociației, care în esență tind la asigurarea unei bune asistențe judiciare a solicitorilor, la o bună îndrumare în carieră a tineretului avocătesc și o mai justă răsplătă a serviciilor prestate de către avocați.

S'a ales un comitet, care va redacta regulamentul de aplicare a statelor asociației.

Activitatea asociației se va extinde asupra întregii țări. Ea va întreține relațiuni și cu organizațiile similare din străinătate.

Un discurs al contelui Andrássy

Budapesta, 16. — Conte Iuliu Andrássy, și-a reluat activitatea sa politică, printr'un discurs ținut al gâtorilor săi.

Contele Andrássy, reproșează guvernului că nu se apropie îndajuns de statele cari sunt contra Micii Antante și susține că singura soluție pentru salvarea națiunii, este reînnoirea dinastiei la conducerea destinelor țării.

Aprovizionarea orașelor de sărbători

Direcțiunea generală C. F. R. a luat dispozițiunea ca la toate trenurile de călători să se atașeze câte un vagon de marfă în afară de cel obișnuit din garnitura trenului.

Cu aceste vagoane se vor face transporturile de alimente de orice natură, pe cale mai rapidă, — satisfăcându-se astfel trebuințele tuturor orașelor din țară.

Vagoanele atașate la trenurile de persoane, — personale și accelerate, — vor circula pe tot timpul sărbătorilor.

Autonomia C. F. R.

A avut loc la ministerul de finanțe o consfătuire între d-nii Vintilă Brătianu, ing. St. Prețorian, directorul general al C. F. R. și deputat Lalescu.

Cu această ocazie s'au luat în discuție noile modificări cari vor fi introduse în proiectul de autonomie al căilor ferate, precum și eventualitatea încheierii unui împrumut extern, care să fie exclusiv destinat reorganizării drumului de fer.

Noul regim al Presei

În primele zile ale lunii Ianuarie ministerul de justiție va convoca pe directorii de ziare și reprezentanții asociațiilor de presă, pentru a fixa regimul viitor al presei, în conformitate cu noile dispozițiuni ale Constituțiunei.

D. Măzescu speră să treacă legea prin parlament la începutul lui Februarie.

Furt îndrăzneț în Siria

Siria 19 Decembrie. În noaptea de 18 Decembrie rău făcători au pătruns în casa locuitorului Petica Todor, om sărac și invalid și i-au furat jumătate slănină și toate umplăturile dintr'un porc, apoi patru perini și o păreche de cisme noi, în valoare de 3000 Lei: Cazul se cercetează de către plut. de jand. Vrajtoru.

Locuitorii germani din localitate văzând că furturile se ivesc tot mai des, au cerut voie pretului ca paza de noapte să fie făcută de ei însăși, bineînțeles cu răndul.

Față de această hotărâre a locuitorilor pasnici, ar fi de dorit ca să se dea mai multă atenție pazei de noapte, deoarece în timpul din urmă hoșii s'au înmulțit, întrecând orice închipuire.

Turburări studențești la Cluj

Cluj, 18 Decembrie. — Azi au avut loc aici noi agitații studențești. Un numeros grup de studenți s'a constituit în fața Universității, de unde a plecat manifestând până la Operă. Aici au fost somați de trupe să se împrăștie. Studenții s'au retras manifestând spre centrul orașului, unde a spart câteva geamuri de prăvălii și o mare fereastră la cafeneaua „New-Jork”. 50 de inși au fost deținuți la poliție, dar după ce au fost ascultați, aproape cu toții au fost lăsați liberi.

Mobilul acestor manifestații este a se căuta în hotărârea studenților de a face totul pentru a constrânge guvernul să-i redea studentului Zela Codreanu, asasiul prefectului Manciu libertatea.

Acheta continuă.

Dispariția hârtiilor monede mici

Ministerul de finanțe în urma intervenției Băncii Naționale a hotărât ca toate hârtia monedă de 1 și 2 lei să fie înlocuită cu începerea de la 1 Februarie cu monedă metalică.

Locuri de case pentru „Fundăția Principele Carol”

Casa Centrală a improprietății a făcut cunoscut la toți consilierii agricoli să ia măsuri ca în fiecare comună să se rezerve câte un loc de case pentru „Fundăția culturală Principele Carol”.

O fabrică de aeroplan

Luni seosește în Capitală d. W. Armstrong, coproprietar firmei engleze „Armstrong Sidely”, care vine la noi pentru a trata cu guvernul modalitatea înființării fabricii de aeroplan.

Guvernul a destinat terenuri pentru uzul fabricii pe platoul dintre Făgăraș — Brașov. Exproprierea acestui loc se va face în curând.

Odată cu d. Armstrong seosește în Capitală și fostul principe Paul al Greciei, care la Londra a fost însărcinat de Principele Carol să controleze comanda avioanelor comandate de noi în Anglia.

E vorba că fostul principe Paul să ocupe un loc în direcțiunea fabricii ce se va înființa la noi.

Desființarea armatei austriece

Guvernul austriac a studiat chestiunea desființării contingentului de armată austriacă autorizat de tratatul de pace, întrucât consideră că apărarea ordinii interne poate fi asigurată cu ajutorul poliției și jandarmariei.

Dictatura în Ungaria

Viena, 18. — Ministrul de interne ungar a prezentat în Adunarea Națională o lege prin care se dau puteri dictatoriale guvernului Bethlen.

x În cinema Urania azi Sâmbăta se rulează renumitul film „Lupta în adâncul mării” dramă americană în 7 acte. Se pre-

zintă înaintea ochilor vederi din misteriosul adâncul mărilor, care în filme până acum nu s'a mai pomenit. Aceste fotografii eflupte în adâncurile mării e cel mai mare succes pe care l-a putut ajunge cinematografia modernă.

Reprezentările se încep la orele 5, 7 și 9 seara.

Vieța în Cluj

— Scrisoare particulară —

Arad, 18 Dec.

site de orice cumpărare și nicidecum articole de îndrumare cetățenească. Cât desore partea folclorului, care a ajuns greutatea depășirilor și incomoșă cauzată de apariția lui Grigol — cutia poștii se umple pe zi ce trece tot mai mult cu diferite „destăinări”, „comunicări” ori „declarații” pe cari factorul, acest Mercur modern cu o indiferență stoică le înmânează „adresantului cunoscut”, lăna e evocatoare de amintiri.

În camera bine încălzită, în bubuitul focului din sobă gândul se desmoște ușor și firul lui se toarce fin, subțire așa că te poți încumeta la broderiile cele mai delicate, la dantelele cele mai gingașe. Cu cartea lăsată pe genunchi privind pe fereastră căderea potopului de fulger, anlogiile, imaginile și amintirile te obsedează.

Fulgii de zăpadă îți par niște lacrimi cristalizate, copacii tăi niște învinși acum străjeri ai tăcerii iar corbi care împistreză această hermină niște prevestitori de lucruri rele... Și vrând nevrând îți aduci aminte de referenul lui E. Poe „Niciodată”. Enigma va rămâne veșnic nedeslegată.

Clujul a îmbrăcat și el mantia de iarnă. Vieța se face puțin mai agitată, cetățenii trec mai grăbiți pe bulevardul vieții împinși de același îndemn atavic — iubirea pentru tot ce clipește și orbește. În cea tea Daciei Superioare — vorbind în stilul istoric — vieța se scurge fără involburii de valuri agitate, în această cetate aș-zată pe malurile Someșului liniștit, vieța românească își sapă cu o tăcere înțelegătoare și cu o răbdare îndârjită alvia pe care o strâm-taseră aproape până la dispariție accia cari voiau să cârmuască vremea. Sărmanii nu cunoșteau gândul cronicarului Cosin „Nu vremea stau sub cârma omului ci bietul om sub cârma vremii”.

Dacă în gândurile lor utopice ei au crezut că unu popor i se poate falsifica caracterul, că ființa lui etnică poate fi alterată prin dispozițiuni burocratice și prin niște plantațiuni nenorocite, apoi toate aceste gânduri ale lor au suferit o înfrângere meritată. În vechia metropolă a magnaților, cum le plăcea să o numească viața românească pulsează din ce în ce mai puternic. Mobilizarea atător energii intelectuale și aglomerarea de elemente cari așteaptă o pregătită, coordonare și organizare înțeleaptă au transformat-o într-o fortăreață unde suflurile se utesc, cugetele câștigă o disciplină și o elasticitate atât în întindere cât și în profunzime. Românizarea Clujului se facea încetul cu încetul prin păcurile de studenți cari înainte de război se adunau la vitrega — „mater”, prin puținele publicații periodice, cari scăpau de teoroarea procurorului din Cluj și prin zelul unor oameni buni. D. prof. Lupăș a arătat foarte frumos acest proces în rev. „Societatea de mâine” Nrele 7-8.

Astăzi când în Cluj există o universitate, Academie de Comerț și alta de Agricultură precum și o tină Academie de teologie, din aceste instituții tinerii nu mai ies în păcuri pentru a fi înfrânți de torentul unei vieți strâns aspirațiilor lor, ci aceste instituții au de a se trimite în largul hotarelor românești cete organizate pentru a se putea menține în rețelele cari ne sunt încredințate. Dar activitatea acestor instituții nu se mărginește numai la limitele științelor ei înțelegându-se și rostul lor de îndrumătoare a vieții noastre culturale-sociale, caută să socializeze cunoștințele și să întărească opinia publică în cunoștință de faptele gemne de reținut pentru posteritate.

„Extensiunea universitară” este o asociație de soiul acesta, care prin activitatea ei vrea să îmbrățișeze întreg Ardealul. Ea este fructul strădaniilor de bine ale unor profesori cari se îngrijorează de simptomele neliniștitoare ale vremurilor de azi. Dintre conf. d. prof. până acum citez pe d-nii Bogdan-Duică, Al. Borza, G. Botez și V. Bogrea vorbind fiecare din domeniul cunoștințelor accesibile unui public variat. Ultimul conf. d. prof. Sextil Pușcariu a vorbit despre limba română și ardelenească. Cu ajutorul unor hărți lingvistice a arătat într'un mod atât de sugestiv și intuitiv, că propriamintre nu există un dialect ardelenească, că particularitățile de limbă cari supără atât de mult urechile fraților noștri sunt achizițiile clasei intelectuale care romaniza, ori mai bine zis, latiniza influențele germane. De aici când „Consiliul Dirigent a preluat imperiul” nu s'a făcut altceva decât s'a tradus expresia germană. Și în public ea într'un resonator aceste cuvinte trezesc ecouri potrivite.

În ce privește organele de publicitate cari deasemenea alimentează acest public hrăpăreț de cunoștințe și de tot ce este nou în lume, — în Cluj apar două ziare cotidiane „Întrețirea” și „Dacia”, o gazetă care apare o 2 ori la săptămână: „Voinea Ardealului” și una săptămânală: „Clujul”. Cele două cotidiane f. a. g. de partid, sloanele lor pot adăposti ironiile și pamfletele lip-

Opera și Teatrul Național își continuă activitatea cu mult zel și pricepere. Dacă noi românii n'vrem încă producții originale ori opere scrise într'un gen românesc. Opera își îndeplinește funcțiunea ei de educatoare muzicală a publicului român. La Teatrul se joacă „Plicul”, comedia lui L. Rebreanu. Printr'un repertoriu bine întocmit și cu ajutorul unei trupe bine înghebată, d. Bărsan realizează vechea sa dorință, educația artistică a publicului ardelene. Tot în legătură cu aceste instituții de artă, țin să amintesc că în Cluj mai funcționează un conservator de muzică, artă dramatică sub adăncă pricepere a venerabilului bătrân G. Dima. Înființat imediat după lărgirea hotarelor și începând cu forțe putine, el astăzi stă cu mândrie alături de celelalte școli surori. Secundat în activitatea lui de prof. Bobescu, Negrea, Bena, de dna Deac, etc. această școală își îndeplinește funcțiunea într'un mod multumitor.

Acum câteva zile am fost auditorii unei producții a elevilor conservatorului la care producție am avut plăcerea să auzim și debutul a lor 2 tineri crâșni cu aptitudini muzicale pronunțate: D.șoara Viorica Radu la pian și dl. Liviu Timbus la vioară. D.șoara Radu elevă, Duci Deac a executat câteva bucăți din List cu pătrundere adâncă și simțită. Dna Deac este o chezișă pentru nădejdele pe cari noi le punem în această tină artistă a pianului. Felul cum dâșii sunt apreciați de profesori de publicul înțelegător ne îndreptățește și ne întărește în convingerea că prin o muncă disciplinată și coordonată într'un mod inteligent sub conducerea profesorilor lor vor putea adănci tainele artei pentru a găsi comanda ale diversilor cronicari a știut să se imune publicului prin forța talentului și prin bogăția culturii sale muzicale. Credem că dâșul a pătruns în sufletul tinerului elev al dșale și'a descoperit într'nsul calitățile unui muzician precum și temperamentul de artist pentruca prin o îndrumare inteligentă să umple golurile să îndrepte strămbăturile și să ne dea pe artistul de mâine, domolitorul furtunilor stărnite de patimile omenescii.

Cum în Cluj e multă studenție, adunată „din toate unghiurile țării”, această tinerime s'a organizat în societăți culturale pe regiuni, pentruca în timpul liber să coboare în mijlocul acelor pe cari i-au lăsat în așteptarea unor zile mai bune și două măsura puterii lor să contribuie la sanarea relelor cari bântuie satele. Prin aranjarea de sezători, de conferințe populare, prin cuvintele pe cari acești tineri entuziaști le adresează, ei caută să desăvârșască ceea ce alții au lăsat neisprăvit. Determinată de aceste împrejurări a luat ființă Soc. „Crisana” care de cinci ani își continuă activitatea cu zel dmn de remarcă. De Crăciun aceasta Soc. va aranja un termen având ca obiective Odeca-Mare în ziua de 4 Ianuarie și Curci în ziua de 6 Ianuarie a. c.

Dar văd că prea mă întind în vorbă și e târziu. Camarazi mei s'au ocat de mine și juri din sobă de mult și prefăcându-se că „Artistul” are un subiect pe care poate va fi adormit „cu andul legănat” la basmul verii. Au fost dată trei mănăci fete de „părat”... Cei 2 sunt istorici muncirea cărților prin bibliotecă, ei s'au vreau de visuri.

Noapte bună pe Director.

Ulpia

Propaganda bolșevică între minorități

Ziarul maghiar „Nagyvarad” relevă intensificarea propagandei comuniste în Ardeal. Bolșevicii răspund prin poșta manifeste incendiarie. Unul din aceste manifeste este

adresat ungurilor din Ardeal, făcând apel la solidaritatea împotriva guvernului și a burgheziei, pentru a salva drepturile minoritare. Partidul maghiar, spune manifestul nu poate asigura izbândă minorităților cari numai prin revoluția comunistă pot fi salvate.

Parlamentul

Camera

Sedința dela 18 Dec. 1924

Sedința se deschide la orele 3. Prezidează dl. Garboviciu, vicepreședinte.

Pe banca ministerială sunt prezenți d-nii: Vintilă Brătianu, Al. Constantinescu, general Moșoiu, general Mărdărescu, dr. Angelescu, G. Cipăianu și general Văitoianu.

DI PETRE DRAGOMIRESCU dă citire unui memoriu cuprinzând rezoluțiile Uniunii parlamentare internaționale.

DI dr. ANTON IONESCU spune că droguitii, în majoritate oameni fără studii, au încălcat domeniul farmaciștilor, împiedicând pe aceștia să exercite meseria pentru care sunt pregătiți speciali, prin concurența nedreaptă ce le face. D-sa spune că s-au petrecut multe accidente din cauza acestei imixțiuni. Roagă pe dl. ministru al sănătății să vină cu o lege care să apere sănătatea publicului, precizând obligațiile farmaciștilor și droguitilor.

DI dr. AUREL MORARIU respinge indignat acuzația ce i s-a adus de dl. dr. Lupu că ar face trafic de influență.

Trafic de influență și atitudine necinstită are, însă șeful organizației țărăniste Budărescu care a prelat procese împotriva țărănilor.

În privința concesiunii Anauch cele spuse de dr. Lupu sunt de domeniul fantaziei.

DI general MOȘOIU, ministru de lucrări publice, depune două proiecte de lege pentru care se aprobă urgența.

Se intră în ordinea de zi.

Prelungirea termenelor de grație în obligațiile cu valută superioară

Se votează fără discuție, proiectul prin care se prelungește cu 3 luni, începând de la 16 Decembrie, termenul de grație în obligațiile în moneda cu valută superioară.

D. deputat ASLAN are cuvântul să-și desvolte interpelarea în chestia pașapoartelor.

D. O. TATARECU cere interpel. torului să amâne dezvoltarea interpelării, intrucât dl. președinte al consiliului este reținut la Senat la lucrările comisiei de reformă administrativă.

D. O. ASLAN primește să desvolte interpelarea în prima sedință de după vacanță.

D. V. MADGEARU repetă întrebarea făcută ieri dl. ministru al industriei în chestia alcătuirii consiliului superior al minelor.

Legi votate

Se votează apoi următoarele legi:

1. Legea pentru acordarea unui termen de 3 luni pentru funcționarea comisiilor și stabilirea calității de cetățean român în județele Durostor și Caliacra.

2. Legea pentru anulari de credite în valoare de 133 milioane din bugetul ministerelor de finanțe și comunicații și deschideri de credit de 54 milioane, pe seama ministerelor de finanțe și culte.

3. Legea pentru legitimarea creditelor deschise prin jurnalele consiliului de miniștri în suma de 850 milioane lei, din cari 500 milioane lei pentru plata sporului pentru cărbuni necesari căilor ferate și 350 milioane lei pentru plata creanțelor ră-

mase nelichidate din anii 1919—1920, 1922—1923.

4. Legea, votată de Senat, pentru revizuirea și confirmarea liberei practice pentru exercitiul dentisticii.

5. Proiectul pentru acordarea unei pensii viagere văduvei fostului prefect de poliție din Iași, C. Manciu.

6. Proiectul de lege pentru aplicarea art. 34 și 66 din legea Statutului funcționarilor publici.

7. Legea pentru cedarea în mod gratuit de direcția generală C. F. R. a unui teren din Constanța, primăriei acelei oraș, de către ministerul de război a unui teren al armatei din com. Ostrov pentru împodărirea locuitorilor.

8. Legea prin care ministerul de război cedază Cercului militar din Cernăuți, localității în care se afla instalat.

Sedința se ridică la orele 5 d. a. anunțându-se sedința de noapte la orele 9.

Senatul

Sedința dela 18 Dec. 1924

Sedința se deschide la ora 3.15, sub președinția dlui M. Pherekyde.

Pe banca ministerială d-nii G. Mărzescu Al. Lapedatu, N. N. Siveanu.

Legile pentru menținerea ordinii

D. G. G. MARZESCU, ministrul justiției depune proiectele de lege votate de Senat și amendate de Cameră privitoare la reprimarea infracțiunilor contra liniștii publice și la reglementarea vânzării și portului armelor.

Se cere urgența care se admite.

Comunicări

D. GROPSAN din partidul național, spune că prin noua lege de unificare judecătorească s'ar fi făcut oarecari nedreptăți magistraților ardeleni.

Cere modificarea acestei legi pentru îndreptarea acelor nedreptăți. D. sa mai cere dlui ministru de justiție să aducă în desbaterea parlamentului cât mai curând proiectul de lege al împreviziunii.

D. O. G. MARZESCU, ministru de justiție, spune că în ceea ce privește nedreptățile ce s'ar fi făcut magistraților ardeleni va da lamuriri într-o sedință viitoare.

În privința legii împreviziunii spune că ea a trecut prin consiliul de miniștri prin delegația economică a guvernului. În curând va fi depusă în Parlament.

Preotul V. POPESCU spune că mijloacele de pază la sate sunt insuficiente. Cere să se ia măsuri.

Senatul trece apoi în secțiuni.

La redeschiderea sedinței Senatul votează modificările introduse de Cameră în legea pentru reprimarea infracțiunilor și aceea privitoare la reglementarea vânzării și portului armelor.

Regulamentul Senatului

Se continuă discuția pe articole a regulamentului Senatului.

D. ION PANAITESCU, raportor, dă citire articolelor, care se votează cu mici discuții și unele modificări.

efține decât casele de cărămidă. Prin construirea acestor case un mare număr de lucrători vor găsi ocupație.

Piața cerealelor

Cerealele au cotat la:

BRILA: orz 58500 lei, ovăz 57000 lei, grâu 102500 lei, porumb 55000 lei, vag. bordo.

GALAȚI: orz 58500 lei, ovăz 57000 lei, grâu 102500 lei, porumb 55000 lei, vag. bordo.

TULCEA: grâu 102500 lei, vagonul bordo.

ISMAIL: orz 58500 lei, porumb 55000 lei, grâu 102500 lei, vag. bordo.

CONSTANȚA: ovăz 57000 lei, orz 59000 lei, fasole — lei, porumb 56000 lei, grâu — lei vagonul, bordo

CALARAȘI: porumb 50000 lei, grâu — vagonul, bordo.

GIURGIU: porumb 50000 lei, grâu — lei, vagonul, bordo.

OLTENIȚA: porumb 50000 lei, vagonul, bordo.

IN BASARABIA: orz 58500 lei, porumb 55000 lei, vag. bordo.

Știri externe

BERLIN. — După cum comunică Schacht, președintele Reich-băncii, la întrunirea alianței centrale a băncilor germane, stocul devizelor în aur al Reich-băncii, ar trece actualmente de 2 miliarde mărci aur.

BUDAPEȘTA. — Deoarece rețeaua de cale ferată ungară nu e prea vastă, și de multeori distanța dela calea ferată la unele localități e mare, s'a hotărât înființarea de linii înguste de cale ferată. Aceste trenuri vor sluji în special pentru transportul mărfurilor dar vor putea fi utilizate și de persoane. Capitalul particular se interesează de aproape de aceste planuri.

Reclama

e sufletul comerțului

Tipografia „Aradu

aranjată cu cele mai moderne mașini de tipar și cele mai moderne litere pentru pregătirea tuturor lucrărilor aparținătoare acestei branșe, precum: reviste literare, anuare școlare, invitări de cununie, botez, petreceri, bilete de vizită, etc. etc.

Tipografia Aradul S. P. A.

ARAD, Bul. Reg. Maria 12. (În curte la dreapta)

Vreau să îndemn pe tineri la căsătorie, și din aceasta cauză pînă spre 20% mai ieftin decât prețurile originale verighetelor de logodnă. Mare asortiment de cadouri de Crăciun.

„Salon de Paris”

Coafor și salon de manicur ptr. Dame. Vopsire de păr în orice culoare

Arad, Strada Brătianu No.